

13 Ιανουαρίου 2014

Θύματα εγκλημάτων βίας: ο θετικός υποστηρικτικός ρόλος της Ορθόδοξης Εκκλησίας (Β')

[Επιστήμες / Πρόσωπο και Βία](#)

[Μαρία Χρ. Αλβανού, Εγκληματολόγος](#)

Όσοι είναι ήδη πιστοί συμμετέχουν στην εκκλησιαστική ζωή και αναζητούν εκεί το νόημα της ζωής, την ειρήνη στο νου, την καθοδήγηση στις δυσκολίες. Υπάρχουν όμως και αυτοί που μπορεί να ήταν μακριά από τη ζωή της Εκκλησίας, μέχρι τη στιγμή που βρέθηκαν στη θέση του θύματος. Κατόπιν ωστόσο προσεγγίζουν τη χριστιανική πίστη και την Εκκλησία για βοήθεια. Στα πλαίσια αυτά η Ορθόδοξη Εκκλησία μπορεί να παίξει σημαντικότερο ρόλο ως κινητήρια δύναμη για να μπορέσει το θύμα να ανταπεξέλθει στις προκλήσεις της νέας κατάστασής του.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία έχει πολλά να πει στο θύμα καταρχήν με την πνευματική θέση της για όσα συμβαίνουν στον άνθρωπο και πώς πρέπει να τα διαχειρίζεται. Είναι στέρεη η πίστη ότι η πρόνοια του Θεού ορίζει τα πάντα στη ζωή και δεν αφήνει στην τύχη την πορεία και τα γεγονότα στη ζωή των ανθρώπων. Είναι χαρακτηριστική και ξεκάθαρη η ευαγγελική ρήση: «οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν» (Ευαγγέλιο Ματθαίου, 10:29). Επίσης ο Θεός δεν είναι ποτέ πηγή και δημιουργός του κακού, δεν προκαλεί Εκείνος το κακό και τα άσχημα γεγονότα, αλλά τα επιτρέπει μέσα στα πλαίσια της πρόνοιάς Του. Μόνο που η πρόνοια αυτή δεν είναι πάντα (για να μην πούμε σχεδόν ποτέ) άμεσα κατανοητή από τον άνθρωπο, ούτε

καν από τον πιστό.

Από την πλευρά τους **τα ανθρώπινα όντα πάλι είναι ελεύθερα** να πράττουν σύμφωνα με την απαραβίαστη ελεύθερη βούλησή τους και στην ελευθερία αυτή συμπεριλαμβάνεται και η δυνατότητα τους να επιλέγουν να πράξουν το κακό. Παρόλα αυτά και αυτοί οι αυτουργοί του κακού δεν έχουν εγγενή, σταθερά προκαθορισμένη και απαρέγκλιτη κακή φύση, αλλά έχουν υποκύψει με την ελεύθερη βούλησή τους στην επιρροή και δύναμη του κακού, στον διάβολο.

Μια ακόμη έννοια βασική στη ζωή της Εκκλησίας είναι **η συγχώρηση**. Ο Θεός μας παρέχει άφεση αμαρτιών και συγχωρεί με το έλεος Του τα κρίματα των ανθρώπων. Μας ζητά να κάνουμε το ίδιο και πουθενά πιο συγκεκριμένα και ξεκάθαρα δεν φαίνεται αυτό από ό,τι στην Κυριακή προσευχή, όπου μάλιστα η δική μας συγχωρητική διάθεση και πράξη τίθεται ως προϋπόθεση για τη συγχώρηση από τον Θεό («ως κι ημείς αφίεμεν τοις οφειλέταις ημών»).

Επιπλέον, τα όσα συμβαίνουν σε αυτή τη ζωή, αλλά και η ίδια η ύπαρξη μας σε αυτόν τον κόσμο είναι **ένα στάδιο δοκιμασίας για τον άλλον κόσμο**, για την όντως ζωή, όπου εκεί δεν θα υπάρχει «λύπη και στεναγμός».

Τέλος η στάση του πιστού μπορεί να αλλάξει ακόμη και τις αρνητικές συνθήκες, να τις αξιοποιήσει ως ευκαιρία για αγιασμό και εν τέλει να τις μετατρέψει σε καλό («Οἶδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν» Ρωμ, 8:28). Κλασικό παράδειγμα σε σχέση με το πώς ένας άνθρωπος που έχει υποστεί αδικίες, βία και κακό μπορεί να απεκδυθεί το ένδυμα του θύματος, δυναμικά να υπερβεί κάθε δυσκολία, και να μετατρέψει μια ξεκάθαρα αρνητική συγκυρία σε ευκαιρία είναι η ιστορία του Ιωσήφ του Πάγκαλου στην Παλαιά Διαθήκη.

Ο Ιωσήφ είναι σαφώς ένα χαρισματικό παιδί το οποίο πέφτει θύμα καταρχήν του φθόνου των αδελφών του, οι οποίοι τον κακομεταχειρίζονται και τον πουλούν ως δούλο. Θα μπορούσε να πει κάποιος ότι ο Ιωσήφ γίνεται θύμα στο ανάλογο «human trafficking» της εποχής και καταλήγει δούλος στην αυλή αιγύπτιου αξιωματούχου. Από αγαπημένος υιός του Ιακώβ από την ευμάρεια, την αρχοντική θέση και τη θαλπωρή της πατρικής αγκαλιάς καταντά σκλάβος σε ξένους και αλλόθρησκους. Μολονότι δεν υποκύπτει σε πειρασμούς, μολονότι διατηρεί την αγνότητά του (και μάλιστα σε ηλικία ανδρικής ακμής), λόγω συκοφαντίας και από εκδικητικότητα καταλήγει στις φυλακές με την άδικη κατηγορία του αγνώμονα βιαστή. Η ιστορία και πώς ο Θεός κατάφερε θαυματουργικά να τον εξάγει από τη φυλακή και να τον μετατρέψει στον δεύτερο ισχυρότερο άνδρα του βασιλείου της Αιγύπτου μετά τον Φαραώ, και πώς μέσω του Ιωσήφ έσωσε ουσιαστικά και το εβραϊκό έθνος από τον λιμό που επικράτησε τα επόμενα χρόνια στην περιοχή είναι γνωστή.

Αυτό που αξίζει όμως να υπογραμμίσουμε είναι **η σταθερή και αδιάσειστη πίστη του Ιωσήφ στον Κύριο**, παρά τα όσα του συνέβησαν από τους ανθρώπους, **παρά τη διαρκή και άδικη θυματοποίησή του**. Δεν παραπονιέται στον Θεό, δεν χάνει το θάρρος του. Δεν ξεστομίζει το «γιατί», αν και είναι φανερό ότι αδικείται επειδή μάλιστα κράτησε τον λόγο και την ηθική του Κυρίου. Δεν σκέπτεται «εγώ δεν έγινα μοιχός και να με ποιον τρόπο μου το ξεπληρώνει ο Κύριος», «γιατί δεν με προστάτεψε από την κακή και άδικη κατηγορία σε βάρος μου;». Η εμπιστοσύνη στην αγάπη και φροντίδα του Θεού δεν κλονίζεται παρά τα επανωτά χτυπήματα, τα οποία οι περισσότεροι θα εκλάμβαναν ως διάψευση της θεϊκής πρόνοιας.

Επίσης σημαντικό είναι το σημείο της συμπεριφοράς του Ιωσήφ απέναντι στα αδέρφια του. Του έδειξαν απίστευτη σκληρότητα, τέτοια που είναι αδιανόητη σε δεσμούς αίματος. Κι όμως εκείνος, όταν έρχεται σε θέση απόλυτης ισχύος απέναντι τους, δεν τους εκδικείται, δεν «παίρνει το αίμα του πίσω», αλλά αντίθετα τους αγκαλιάζει. Τους δοκιμάζει μεν για να δει αν άλλαξαν, αν έχουν μετανιώσει για όσα του έκαναν, αλλά δεν πράττει με μίσος στην ψυχή. Τους έχει ουσιαστικά ήδη συγχωρέσει από καιρό και στο τέλος, όταν καταλαβαίνει ότι έχει μαλακώσει η καρδιά τους, τους καλεί κοντά του για να τους προστατέψει. Ο Ιωσήφ μέσα στις δοκιμασίες του δοξάζει τον Θεό και μετά την έκβαση τους αναγνωρίζει το βλέμμα Του που παρακολουθούσε τα πάντα και το χέρι Του που καθοδηγούσε τα γεγονότα και τον προστάτευε.

Φυσικά η στάση του Ιωσήφ είναι η ιδανική, αποτελεί το **πρότυπο της στάσης του ανθρώπου όταν αντιμετωπίζει την κακία των άλλων**. Μολονότι πάντως φαντάζει έξω από τα ανθρώπινα μέτρα, ας μην ξεχνούμε ότι έλαβε χώρα όντως ως

συμπεριφορά και μάλιστα από άνθρωπο πριν την έλευση του Χριστού.

Οι παραπάνω θέσεις της Ορθόδοξης Εκκλησίας, οι ρήσεις του Ευαγγελίου και τα παραδείγματα της Βίβλου μπορούν να βοηθήσουν τα θύματα με ουσιαστικό τρόπο. Ουδείς υπονοεί ότι το βίαιο έγκλημα δεν είναι μια τραυματική και αρνητική εμπειρία. Κάτι τέτοιο θα ήταν άρνηση της πραγματικότητας και μια τέτοια στάση δεν είναι βοηθητική. Την πραγματικότητα μπορεί όμως το θύμα να τη δει **μέσα από το πνευματικό φως που του προσφέρει η Εκκλησία** με την πίστη στην πρόνοια του Θεού για όλα τα πλάσματά Του, ειδικά δε για όσους Τον αγαπούν. Ένα φως, που όσο μικρό κι αν φαίνεται, διαλύει το απόλυτο σκοτάδι της εγκληματικής πράξης και του πόνου. Με τη σταθερή πεποίθηση ότι τα πάντα και οι περιστάσεις στη ζωή μας εξαρτώνται από όσα επιτρέπει ο Θεός καταρχήν το θύμα μπορεί να αποσειεί από πάνω του τα αισθήματα ενοχής που το τυραννούν και να σταματήσει να σκέπτεται περί της ευθύνης που φέρει για το συμβάν. Επίσης η πίστη στον Θεό μπορεί να βοηθήσει το θύμα να δεχτεί ότι δεν υπάρχουν λογικές απαντήσεις για όλα τα ερωτήματα στη ζωή.

Το ανθρώπινο μυαλό όσο κι αν είναι οξύ έχει μια συγκεκριμένη δυνατότητα γνώσης και διανοητικής ανάλυσης και ερμηνείας των γεγονότων. Υπάρχουν όρια σε όσα μπορούμε να καταλάβουμε, όρια στο πόσο μακριά μπορούμε να δούμε το σχέδιο του Θεού.

<http://bitly.com/10qQWJr>